

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 7. 2015
SWD(2015) 140 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Spríevodný dokument

**Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje rámec pre
označovanie energetickej účinnosti a zrušuje smernica 2010/30/EÚ**

{COM(2015) 341 final}

{SWD(2015) 139 final}

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

1. Politický kontext

1. V smernici o energetickom označovaní sa vyžaduje, aby Komisia preskúmala účinnosť tejto smernice a jej delegovaných aktov do roku 2014.
2. V smernici o ekodizajne sa vyžadovalo, aby Komisia preskúmala účinnosť tejto smernice a jej vykonávacích opatrení do roku 2012. V uvedenom preskúmaní¹ sa dospelo k záveru, že nie je potrebná bezprostredná revízia, ale že by sa smernica mala opäť preskúmať a zároveň s ňou aj smernica o energetickom označovaní, keďže účinky vykonávacích nariadení o ekodizajne a delegovaných nariadení o energetickom označovaní, ktoré sa vzťahujú na rovnaké energeticky významné výrobky, sú často spojené a vzájomne sa dopĺňajú.

2. Hodnotenie a vymedzenie problému

3. Smernica o energetickom označovaní a smernica o ekodizajne boli vytvorené s cieľom riešiť základný problém možného negatívneho vplyvu výrobkov na životné prostredie v závislosti od spôsobu, akým sa vyrábajú, používajú a zneškodňujú.
4. Smernica o ekodizajne vytvára tlak na trh prostredníctvom zákazu najmenej účinných výrobkov. Smernica o energetickom označovaní vedie spotrebiteľov k tomu, aby kupovali energeticky účinnejšie výrobky, keďže ich prostredníctvom energetických štítkov informuje o tom, koľko energie spotrebujú. Požiadavky na osobitné energeticky významné výrobky (napríklad práčky alebo elektromotory) sa stanovujú prostredníctvom delegovaných aktov (pokiaľ ide o energetické označovanie) a vykonávacích aktov (pokiaľ ide o ekodizajn).
5. Rozsah hodnotenia nezahŕňa otázku, či úspory energie, ktoré sa dosahujú v iných odvetviach, sú nákladovo efektívnejšie alebo menej efektívne. Ak sa má dosiahnuť dekarbonizácia a energetické ciele, vo všetkých odvetviach sú potrebné opatrenia na dosahovanie úspor energie, a náklady na dosiahnutie úspor energie prostredníctvom ekodizajnu a energetického označovania sú nulové alebo menej ako nulové.
6. Hodnotenie sa sústreďuje na rámcové smernice, a nie na jednotlivé vykonávacie opatrenia, ktoré podliehajú vlastnému postupu posudzovania vplyvu. Všetky nové výrobky, pri ktorých sa v budúcnosti budú riešiť otázky ekodizajnu a/alebo energetického označovania, sa určia v pracovnom pláne na roky 2015 – 2017, ktorý Komisia plánuje prijať ako súčasť balíka predpisov o obehovom hospodárstve neskôr v roku 2015.
7. Do úvahy prichádzajú aj iné politické opatrenia, ktoré by mohli zvýšiť účinnosť energeticky významných výrobkov, ako sú fiškálne opatrenia, podporné systémy atď. Toto posúdenie vplyvu však rieši osobitné problémy, ktoré vznikli pri vykonávaní uvedených dvoch smerníc. V širšom kontexte sa ukázalo, že politiky energetického označovania a ekodizajnu fungujú dobre na celom svete. Polovica z 59 krajín, ktoré nie sú členskými štátmi EÚ, zaviedla energetické štítky s dizajnmi podobnými tomu, aký sa

¹ COM(2012) 765 final

zaviedol v EÚ. Aspoň 45 krajín mimo EÚ prijalo požiadavky minimálnej energetickej účinnosti výrobkov.

8. Doteraz bolo prijatých 24 vykonávacích nariadení o ekodizajne. Výrobky, ktorých sa týkajú, sú v rozsahu od domácich spotrebičov, ako sú chladničky, svietidlá a kotly, až po profesionálne a priemyselné zariadenia, ako sú elektromotory a ventilátory. Okrem toho 12 delegovaných nariadení o energetickom označovaní teraz zabezpečuje, že celý rad prevažne spotrebných výrobkov sa musí predávať s pripevneným energetickým štítkom EÚ.
9. Pokiaľ ide o energetické úspory, odhaduje sa, že doteraz zavedené opatrenia v oblasti ekodizajnu a energetického označovania do roku 2020 ušetrí 175 Mtoe primárnej energie. V prípade environmentálnych aspektov iných ako energetická spotreba sa doteraz konštatovala nižšia úroveň merateľného vplyvu. Ročné úspory energie budú v roku 2020 predstavovať podľa odhadov 100 miliárd EUR, čo sa rovná 465 EUR na domácnosť.
10. Okrem environmentálneho a peňažného prínosu je stanovenie požiadaviek na úrovni EÚ prínosom aj pre priemysel. Harmonizovaný regulačný rámec EÚ znižuje náklady výrobcov a stimuluje inováciu v oblasti energetickej účinnosti.
11. Avšak hodnotenie, ktoré sa vykonalo pre toto posúdenie vplyvu², ukázalo, že najmä zavedenie tried A+ až A+++ znížilo efektívnosť energetických štítkov. Triedy A+++, A++, A+ pridané v priebehu prepracovania smernice v roku 2010 znížili efektívnosť označovania, pokiaľ ide o schopnosť presvedčiť spotrebiteľov, aby si kupovali účinnejšie výrobky. Nová stupnica na štítku je pre spotrebiteľov zrozumiteľná, ale znížila ich ochotu zaplatiť viac za účinnejšie výrobky. Rozdielom medzi A+ a A+++ sú menej motivovaní než rozdielom medzi C a A. Aby sa podporil ďalší technologický pokrok, zmena stupnice tried na štítku bude nevyhnutná, keď veľký podiel výrobkov na trhu dosiahne triedu A+++. Zmena stupnice sa ešte neuskutočnila, keďže neexistuje odsúhlasená metodika. Ďalší problém súvisiaci s energetickými štítkami spočíva v tom, že dochádza k zvýšenému predaju väčších modelov, ktoré sú účinné, a teda dosahujú vysokej energetickej triedu, majú však oveľa vyššiu absolútnu spotrebu ako menšie zariadenia rovnakého typu.
12. Existujú aj ďalšie problémy spoločné pre ekodizajn a energetické označovanie. Po prvé, nesúlad s požiadavkami na ekodizajn a označovanie sčasti vyplývajúci z nedostatočného presadzovania prostredníctvom vnútroštátnych orgánov dohľadu nad trhom. Po druhé, viaceré predpisy týkajúce sa výrobkov sa vyznačujú nízkou úrovňou ambicióznosti, a po tretie, dlhý proces tvorby predpisov vedie k zastaraniu technických a prípravných prác v čase politického rozhodnutia.
13. Posledný problém sa týka prevažne ekodizajnu: Viac pozornosti by sa mohlo venovať aj iným vplyvom na životné prostredie než len spotrebe energie vo fáze používania.

3. Subsidiarita

14. Opatrenia týkajúce sa účinnosti výrobkov prijaté členskými štátmi by vytvárali prekážky pre voľný pohyb tovaru v EÚ a zbytočnú záťaž pre priemyselné odvetvia, ktoré by sa v každom členskom štáte museli vyrovnávať s inými súbormi pravidiel. Konanie na úrovni

² Ecofys, hodnotenie smernice o energetickom označovaní a špecifické aspekty smernice o ekodizajne, jún 2014; London Economics, Štúdia o vplyve energetického štítku – a jeho potenciálnych zmien – na chápania spotrebiteľov a na rozhodnutia o kúpe, október 2014.

EÚ je jediným spôsobom, ako zabezpečiť, aby požiadavky a štítky určené pre výrobky umiestňované na trhu boli vo všetkých členských štátoch rovnaké.

4. Ciele

15. Osobitným cieľom je znížiť spotrebu energie a iné podstatné vplyvy výrobkov na životné prostredie zabezpečením toho, aby spotrebitelia boli informovaní relevantným a zrozumiteľným spôsobom a aby priemysel mohol transformovať environmentálne výzvy na hospodárske príležitosti.

5. Opis možností politiky a metodiky

16. Možnosti politiky zamerané na zlepšenie rámca energetického označovania a ekodizajnu, zoradené podľa stúpajúcej ambicióznosti riešenia problémov, sú tieto:
 1. Nové nelegislatívne opatrenie
 - 1+. Nové nelegislatívne opatrenie plus zlepšenie právnych predpisov týkajúcich sa energetického označovania
 2. Významná legislatívna reforma ekodizajnu aj energetického označovania
 3. Komplexná reforma ekodizajnu a energetického označovania rozširujúca rozsah pôsobnosti aj na iné ako len energeticky významné výrobky a centralizujúca dohľad nad trhom na úrovni EÚ.
17. Každá z možností politiky pozostáva z niekoľkých opatrení na riešenie rôznych zistených problémov s rôznym stupňom ambicióznosti.
18. Možnosti politiky umožňujúce legislatívne zmeny energetického označovania môžu ako jediné riešiť problém úpravy energetického štítku. Popri súčasnom štítku A+++ až D sa uvažuje o troch čiastkových možnostiach úpravy stupnice štítku:
 - a. Štítok A – G, ktorého stupnica tried by sa musela zmeniť každých 5 – 10 rokov
 - b. Štítok s číselným označením (napr. 40 – 100, s priestorom na doplnenie vyšších tried 0 – 30)
 - c. Štítok s reverzným číselným označením (napr. 7 – 1, s priestorom na doplnenie vyšších tried 8, 9 atď.)
19. Problém súvisiaci s väčšími modelmi sa rieši alternatívnymi opatreniami s väčším dôrazom na absolútnu spotrebu energie na štítku (možnosť 1) a požiadavkou, aby väčšie zariadenia na dosiahnutie určitých tried štítku museli preukázať vyššiu efektívnosť (možnosti 1+, 2 a 3). Okrem toho by opatrením, ktoré by ďalej riešilo tento problém pre skupiny výrobkov s vysokou spotrebou energie, bola povinnosť poskytnúť spolu s energetickým štítkom aj peňažné údaje (možnosti 1+, 2 a 3).
20. Tri problémy spoločné pre ekodizajn a energetické označovanie rieši databáza na povinnú registráciu výrobkov (možnosť 1+ len pre označovanie, pri možnostiach 2 a 3 pre označovanie aj ekodizajn), poskytujúca informácie potrebné na zlepšenie presadzovania a procesu tvorby pravidiel, a do istej miery sa ňou rieši aj problém nízkej úrovne ambicióznosti. Alternatívne opatrenie, ktorým je štúdia slúžiaca na zber údajov (možnosť 1; a pri možnosti 1+ pre výrobky, na ktoré sa vzťahuje smernica o ekodizajne, ale nie o energetickom označovaní), rieši rovnaký problém, hoci v menšom rozsahu, a neumožňuje presadzovanie.

21. Dodatočné opatrenia na riešenie problému nízkej úrovne ambicióznosti sú i) použitie nábehových kriviek na určenie najnižších nákladov na životný cyklus, pri ktorých sú stanovené požiadavky (možnosti 1, 1+ a 2), a ii) nahradenie požiadavky na najnižšie náklady na životný cyklus oveľa ambicióznejšou požiadavkou „prahu rentability“ (možnosť 3).
22. Dodatočné opatrenia na riešenie nesúladu a slabého presadzovania, ktorými sa podporujú spoločné akcie v rámci dohľadu prostredníctvom projektov financovaných EÚ (možnosti 1, 1+ a 2), právne zosúladenie s návrhom nového nariadenia Komisie o dohľade nad trhom³ (možnosti 1+ a 2), zjednodušenie právnych ustanovení smernice o energetickom označovaní (možnosti 1+, 2 a 3), požadovaná certifikácia treťou stranou pre všetky skupiny výrobkov (možnosti 2 a 3) a centralizácia dohľadu nad trhom na úrovni EÚ (možnosť 3).
23. Problém týkajúci sa ďalších environmentálnych vplyvov sa rieši rozšírením pôsobnosti na iné ako energeticky významné výrobky, v prípade ktorých takéto vplyvy prevažujú nad spotrebu energie (možnosť 3) alebo, alternatívne, preskúmaním a aktualizáciou metodiky analýzy ekodizajnu (MEErP) s cieľom lepšie riešiť vplyvy energeticky významných výrobkov súvisiace s materiálovou efektívnosťou (možnosti 1, 1+ a 2).
24. Analýza vplyvov bola podporená použitím modelu zahŕňajúceho údaje zo všetkých prípravných štúdií a posúdení vplyvu zaoberajúcich sa výrobkami, na ktoré sa vzťahujú pravidlá ekodizajnu a energetického označovania. Model sa zaoberá len energeticky významnými výrobkami, a preto bolo rozšírenie rozsahu pôsobnosti na ďalšie výrobky v možnosti 3 posúdené z kvalitatívneho hľadiska. V rámci osobitnej štúdie sa overovalo, ako spotrebitelia rozumejú rôznym úpravám štítka a aký vplyv majú rôzne úpravy štítka na ich rozhodovanie o kúpe. Všetky možnosti sa porovnávajú so základným scenárom, v ktorom by implementácia ekodizajnu a energetického označovania pokračovala, ale bez možnosti riešiť zistené problémy.

6. Analýza vplyvov

25. Všetky možnosti ďalej do značnej miery znižujú spotrebu energie výrobkov, ako je uvedené v prehľadných tabuľkách na konci tohto dokumentu. Čím vyšší je stupeň ambicióznosti opatrení v rámci možností riešenia problémov, tým vyššie sú dodatočné úspory energie.
26. Pokiaľ ide o spotrebiteľov, abecedné stupnice na štítkoch (t. j. A+++ až D a A až G) sú pre spotrebiteľov jednoznačne zrozumiteľnejšie než číselné označovanie. Z hľadiska vplyvu na nákupné rozhodnutia spotrebiteľov sa pri presvedčovaní spotrebiteľov, aby kupovali účinnejšie výrobky, najlepšie darilo štítkom A – G, pričom druhé miesto získal štítok s reverzným číselným označením a štítok s číselným označením dosiahol nižšie hodnotenie než súčasný štítok A+++ až D.
27. Všetky možnosti znižujú iné environmentálne vplyvy ako emisie skleníkových plynov, emisie oxidov dusíka a používanie vody. Odhliadnuc od znižovania emisií skleníkových plynov, ktoré je úzko spojené s úsporami energie, je však zníženie iných

³ COM(2013) 75 final.

environmentálnych vplyvov v porovnaní s úsporami energie skromné. Iba možnosť, ktorou sa rozširuje rozsah pôsobnosti smerníc z energeticky významných výrobkov aj na iné výrobky, má potenciál riešiť iné environmentálne vplyvy dôslednejšie. Celý rad environmentálnych vplyvov výrobkov iných ako energeticky významné výrobky sa však už rieši prostredníctvom iných právnych predpisov.

28. Hlavný hospodársky účinok sa prejavuje na výdavkoch spotrebiteľov (súčet obstarávacích nákladov a nákladov na energiu počas používania), ktoré sú citlivé na ceny energie. Pri zvyšovaní cien energie o 4 % ročne do roku 2030 sú spotrebiteľské výdavky nižšie v prípade všetkých možností než v prípade absencie nových opatrení, a táto výhoda sa zväčšuje v prípade možností s vyššou úrovňou ambicióznosti. Pri zvyšovaní cien energie, ktoré sa po roku 2020 zníži na prírastok 0,5 % ročne, sú spotrebiteľské výdavky takisto nižšie v prípade všetkých možností než v prípade absencie nových opatrení, hoci v menšej miere, a peňažné úspory sú podobné v prípade všetkých možností.
29. Trend príjmov z obchodnej činnosti zodpovedá trendu úspor energie v prípade všetkých možností: čím vyššia je úroveň ambicióznosti opatrení, tým väčší rastú príjmy z obchodnej činnosti. Dôvodom je, že s výnimkou elektronických výrobkov sú účinnejšie výrobky relatívne drahšie z hľadiska obstarávacích nákladov. Tento príjmový efekt sa objavuje tak u väčších, ako aj malých a stredných podnikov. Približne 80 – 85 % príjmov prispieva k HDP EÚ. V sektore osvetlenia sa príjmy znižujú v dôsledku ďalšieho posunu v predaji smerom k typom žiaroviek, ktoré majú dlhšiu životnosť, a preto potrebujú menej časté výmeny. Sektor vykurovania priestoru tvorí veľkú časť zvýšenia príjmov v spojitosti s prechodom na geotermálne tepelné čerpadlá. Ak by sa ceny geotermálnych tepelných čerpadiel znížili väčšími, než sa predpokladá, dodatočné príjmy v prípade všetkých možností by boli menšie.
30. Dodatočná administratívna záťaž (okrem tej, ktorú spôsobuje dosahovanie súladu s existujúcim právnym rámcom) podnikov je v prípade významných legislatívnych reforiem (možnosť 2) značná a v prípade komplexnej reformy (možnosť 3) vysoká. Okrem toho existuje administratívna záťaž 50 miliónov EUR v prípade výrobcov a 10 miliónov EUR v prípade obchodníkov opakujúce sa každých 5 – 10 rokov, ktoré vyplýva zo zmeny stupnice v rámci čiastkovej možnosti zavedenia štítka A – G. Administratívne náklady na registráciu výrobkov v rámci možnosti 1+ sa odhadujú na 1,5 milióna EUR ročne pre celé odvetvie. Vzhľadom na to, že dosiahnutie súladu je povinné, však výrobcovia a obchodníci môžu preniesť tieto náklady na zmeny stupnice tried a registráciu (spolu približne 2 až 5 eurocentov na označený výrobok) na spotrebiteľov, pre ktorých sa tieto náklady viacnásobne vykompenzujú výhodami vyplývajúcimi z vynikajúcej efektívnosti štítka A – G ako základu umožňujúceho spotrebiteľom identifikáciu a zakúpenie účinnejších výrobkov.

7. Záver

31. Možnosť len nelegislatívnych opatrení (možnosť 1) môže priniesť ďalšie značné úspory energie a rieši niekoľko problémov. Nedá sa ňou však vyriešiť kľúčový problém úpravy stupnice energetického štítka, ktorého analýza ukazuje, že existujú lepšie riešenia v porovnaní so súčasným štítkom A+++ až D.
32. Možnosťami významnej (možnosť 2) a komplexnej (možnosť 3) reformy právnych predpisov týkajúcich sa tak ekodizajnu, ako aj energetického označovania by sa dosiahli

najväčšie úspory energie. Tieto možnosti by však mohli vytvoriť neprimerané prekážky so zreteľom na medzinárodný obchod, pretože zahŕňajú certifikáciu treťou stranou pre všetky výrobky. Okrem toho v prípade rozšírenia rozsahu pôsobnosti nad rámec energeticky významných výrobkov v možnosti 3 nie je zrejmé, že je dodržaná zásada proporcionality: Ekodizajn a energetické označovanie nemusí byť vhodným nástrojom pre takéto výrobky a v prípade niekoľkých skupín výrobkov by sa tieto opatrenia prekrývali s inými environmentálnymi politikami. Zdá sa teda, že tieto opatrenia prekračujú rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie stanovených cieľov.

33. Možnosť nelegislatívnych opatrení plus zlepšenia právnych predpisov týkajúcich sa energetického označovania (možnosť 1+) sa zdá byť optimálna z hľadiska všetkých kombinovaných vplyvov. Rieši všetkých zistené problémy v úplnej alebo vo významnej miere a spája sa s ňou obmedzená administratívna záťaž. Zahŕňala by čiastkovú možnosť štítka A – G, ktorá je lepšia ako ostatné možnosti úpravy štítka. Odhaduje sa, že možnosťou 1+ obsahujúcou štítok A – G by sa do roku 2030 mohla dosiahnuť ročná úspora ďalších 47 Mtoe primárnej energie.

Tabuľka s prehľadom kľúčových výsledkov modelovania pre rok 2030

<i>Výsledky vylučujúce akýkoľvek vplyv zmeny úpravy štítka</i>	Možnosť 1 Nové nelegislatívne opatrenie	Možnosť 1+ Nové nelegislatívne opatrenie + právne predpisy týkajúce sa energetického označovania	Možnosť 2 Významná legislatívna reforma ekodizajnu + energetického označovania	Možnosť 3 Rozšírenie rozsahu a centralizácia dohľadu nad trhom
<i>Environmentálne vplyvy</i>				
Spotreba energie (TWh primárnej/rok)	-310	-490	-580	lepšia ako možnosť 2
(Mtoe primárnej/rok)	-27	-42	-50	
skleníkové plyny (Mt ekv. CO ₂ /rok)	-45	-75	-87	lepšia ako možnosť 2
<i>Ekonomický vplyv</i>				
Výdavky spotrebiteľov pri 4 % miere nárastu cien energie (v miliardách EUR ročne)	-20	-27	-32	prinajlepšom podobná ako možnosť 2
Výdavky spotrebiteľov pri 0,5 % miere nárastu cien energie od roku 2020 (v miliardách EUR ročne)	-8	-9	-10	v najlepšom prípade podobná ako iné možnosti
Príjmy z obchodnej činnosti (v miliardách EUR ročne)	+16	+30	+35	neuvedené
<i>Administratívna záťaž</i>				
Celková administratívna záťaž (v	+3	+6	+145	+500 – 1000

miliónoch EUR ročne)				
----------------------	--	--	--	--

<i>Dodatočné vplyvy zmien úpravy štítka</i>	štítok A – G	štítok s číselným označením	štítok s reverzným číselným označením
<i>Environmentálne vplyvy</i>			
Spotreba energie (TWh primárnej/rok)	–62	+17	–36
(Mtoe primárnej/rok)	–5	+1	–3
skleníkové plyny (Mt ekv. CO ₂ /rok)	–9,6	+2,6	–5,5
<i>Ekonomický vplyv</i>			
Výdavky spotrebiteľov pri 4 % miere nárastu cien energie (v miliardách EUR ročne)	–3,7	+1,0	–2,2
Výdavky spotrebiteľov pri 0,5 % miere nárastu cien energie od roku 2020 (v miliardách EUR ročne)	–1,2	+0,3	–0,8
Príjmy z obchodnej činnosti (v miliardách EUR ročne)	+3,7	–1,0	+2,1
<i>Administratívna záťaž</i>			
Administratívna záťaž podnikov (v miliónoch EUR)	60 (každých 5 – 10 rokov)	60 (len raz)	60 (len raz)